

การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย*

The development of learning outcome on geographical skills by using
Learning package for prathomsuksa 6 students of sarasitphithayalai school

เลิศศิริ เต็มเปี่ยม**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ (2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวนนักเรียน 40 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก ทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 60 นาที รวมระยะเวลา 10 ชั่วโมง แบบแผนการวิจัย คือ แบบกลุ่มเดียวก่อนสอบและหลังสอบ (One Group Pretest - Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ จำนวน 5 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิต เรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย โดยมี ผศ.ดร.อรพิน ศิริสัมพันธ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

** นักศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The Purposes of this experimental research were to : 1) compare the learning outcome of Geographical Skills gained before and after by using the learning package for Prathomsuksa 6 students 2) study the students' opinions of Prathomsuksa 6 students about the implementation by using the learning package on Geographical skills. The sample consisted 40 of Prathomsuksa 6/1 students during the second semester of academic year 2011, Sarasitphithayalai School, Banpong district, Ratchaburi Province, under the jurisdiction of the Prathomsuksa Education Office of Ratchaburi 2 . All 40 student are from simple random sampling, during the second semester of the academic year 2011, The research was conducted in a 60-minute period of two periods a week within the period of 10 hours in 5 weeks. The research design was one group pretest-posttest design.

The instruments employed to collect data were :1) a learning package on Geographical Skills, 2) 5 lesson plans with the content on Geographical Skills, 3) a pre-test and post-test which contain 30 items each on the topic of Geographical Skills , and 4) a questionnaire inquiring students' opinions about the implementation of by using the learning package on Geographical Skills. The collected data were analyzed by the statistical means of percentage (%), mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.), t-test dependent and content analysis.

The findings were as follows:

1. In comparison, the learning outcome of Prathomsuksa 6 students gained after was found significantly higher than the learning outcome gained before by using this learning package at the level of .05
2. The students' opinions about the implementation by using this learning package on Geographical Skills were, overall, found at the high level.

บทนำ

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงมีพระราชดำรัสว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้าง และพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมบ้านเมืองใด ให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้ครบถ้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมียุคสมัยที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติได้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าตลอดไป” (คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี 2539 :108) ดังจะ

เห็นได้ว่าการศึกษาคือองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นบันไดก้าวแรกที่จะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ แหล่งที่จะช่วยเสริมสร้าง และปลูกฝังคุณสมบัติดังกล่าวต่อสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในปัจจุบันการเรียนการสอนในระดับนี้ยังไม่บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากองค์ประกอบต่าง ๆ หลายด้าน ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ขาดการพัฒนาสื่อการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ขาดสิ่งให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นผู้ใช้เอง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 60) ดังนั้นการนำเทคโนโลยีการสอน เข้ามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นการสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหนึ่งในแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาจะต้องเรียนรู้ ถือได้ว่าเป็นสาระสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียน มีความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ คือ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 132)

การจัดการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดทางภูมิศาสตร์แล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะทางภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่ง ดังที่ประนอม เดชชัย (2536 : 32) กล่าวไว้ว่า ทักษะทางภูมิศาสตร์ (Geographical Skill) เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนต้องถือเป็นวัตถุประสงค์สำคัญ เพราะทักษะภูมิศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และมีความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์มากยิ่งขึ้น และสามารถนำเอาทักษะดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย ทักษะภูมิศาสตร์ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนได้แก่ทักษะการใช้แผนที่และลูกโลก ผู้เรียนต้องสามารถอ่าน และตีความเกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในแผนที่ และลูกโลกได้ถูกต้อง เข้าใจเรื่องระยะทาง และมาตราส่วน การหาตำแหน่งที่ตั้งสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนทราบถึงอิทธิพล และความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งและมาตราส่วน เส้นละติจูด อันมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ เป็นต้น

ปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมยังประสบปัญหาสำคัญอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์เป็นเนื้อหาที่ยากสลับซับซ้อน ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ต้องใช้เทคนิค

และวิธีการ เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจ เลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจ บทเรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน (สุกัญญา อิมใจ 2547 : 2) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนน้อย แต่ครูผู้สอนจะพยายามป้อนความรู้ให้กับผู้เรียนมากเกินไป จนทำให้สมองเกิดความเหนื่อยล้าทำให้นักเรียนเกิดความเครียด และรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของผู้เรียนเป็นอย่างมาก (ทรงภพ เตชะตานนท์ 2551 : 2)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคิดนำเอานวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน ในสาขาวิชาภูมิศาสตร์ให้สูงขึ้น สื่อการเรียนการสอนที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มีอยู่มากมายที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในรูปแบบต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา สไลด์เพื่อการศึกษา ภาพถ่าย สื่อกราฟิก บทเรียนออนไลน์ ตลอดจนสื่อการสอนรายบุคคล เช่น ชุดการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และชุดการสอน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หากมีสื่อการเรียนการสอนที่ดี จะทำให้บทเรียนน่าสนใจ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนที่ดีจะทำให้บทเรียนน่าสนใจ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน เพราะสื่อเป็นตัวกลางที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอน และผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาของการเรียน ในการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องศึกษาลักษณะเฉพาะคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิด เพื่อเลือกให้ตรงวัตถุประสงค์ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการใช้สื่อนั้น ๆ เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กิตานันท์ มลิทอง 2548 : 20) ซึ่งสอดคล้องกับวาทนา ชาวหา (2533 : 1) ที่กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนที่ดี สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวคิดของ ฐาปนีย์ ธรรมเมธา (2541 : 42) ที่ว่า สื่อเป็นตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน หรือแหล่งความรู้ไปยังนักเรียน ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังเห็นได้จากผลการวิจัยของ อธิวดี สืบชาติ (2543 : 3) และเรวีธน์ คำชาย (2551 : 2) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ครูจะต้องเป็นฝ่ายจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก โดยจะต้องจัดท้าวัสตุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมมีการกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจ ให้อิสรภาพในการเรียน ครูต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา มีการนำสื่อและเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มากกว่ายึดเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาที่นักเรียนมีผลการเรียนรู้ในสาขาวิชาภูมิศาสตร์ที่อยู่ในระดับต่ำ ดังที่กล่าวมาแล้ว สามารถแก้ไขด้วยการสนับสนุน

ให้ครูผู้สอน สร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ ให้แก่ผู้เรียน รวมถึงการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ชุดการเรียนรู้อย่างไร เนื่องจากเห็นว่าชุดการเรียนรู้อย่างไร เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถนำมาแก้ปัญหาผลการเรียนรู้อย่างไรในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระภูมิศาสตร์ได้อย่างดี ซึ่งชุดการเรียนรู้อย่างไรเป็นนวัตกรรมทางด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ได้รับความสนใจ เพราะใช้วิธีระบบเป็นหลักสำคัญ สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้สอนเกิดความมั่นใจพร้อมที่จะสอน (บุญเอื้อ ควรหาเวช 2543 : 66) นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้อย่างไรเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยสื่อการเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนมีโอกาสที่จะรับประสบการณ์จากสื่อหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อ และช่วยลดภาระในการเตรียมการสอน การหาอุปกรณ์การสอน บทเรียนและแบบฝึกหัด ทั้งยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน (จิราภา ชูขันชิน 2535 : 4)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่การพัฒนาชุดการเรียนรู้อย่างไร เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระวิชาภูมิศาสตร์ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้อย่างไร เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้อย่างไร
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้อย่างไร เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้อย่างไรเรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้อย่างไร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้อย่างไร เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

1. ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 180 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวนนักเรียน 40 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนา โดยมีวิธีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ กลุ่มเดียวมีการสอบก่อนและสอบหลัง (One Group Pretest - Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์ 2549 : 144)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ชุด ได้แก่

ชุดการเรียนรู้ที่ 1	เรียนรู้เรื่องเครื่องมือ
ชุดการเรียนรู้ที่ 2	รู้จักเครื่องมือชื่อแผนที่
ชุดการเรียนรู้ที่ 3	เที่ยวทั่วไทยกับแผน
ชุดการเรียนรู้ที่ 4	รู้จักดีประเทศไทย
ชุดการเรียนรู้ที่ 5	รู้รักษาทรัพยากร
- 2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถม ศึกษปีที่ 6 จำนวน 5 แผน
- 3 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre - test) และหลังเรียน (Post - test) เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุด การเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบที (t-test) แบบ Dependent

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลโดยนำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความคิดเห็นของเบสท์ (Best 1986, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 125)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t-test	P
ก่อนเรียน	40	30	14.63	2.10	-45.41*	.000
หลังเรียน	40	30	25.70	2.04		

* $p < .05$ (df = 39) = 1.684

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.70 ($\bar{X} = 25.70$, S.D. = 2.04) สูงกว่าก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.63 ($\bar{X} = 14.63$, S.D. = 2.10)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้				
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน	2.63	0.49	มาก	2
2. จุดประสงค์การเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดความสนใจ และ ความอยากเรียนรู้	2.97	0.16	มาก	1
รวม	2.80	0.32	มาก	2
ด้านเนื้อหา				
3. เนื้อหามีความชัดเจน ง่ายต่อความเข้าใจ	2.55	0.51	มาก	2
4. เนื้อหาน่าสนใจ และแบ่งเป็นหัวข้อชัดเจน	2.70	0.48	มาก	1
รวม	2.63	0.50	มาก	5
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
5. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสนใจการเรียนมากขึ้น	2.65	0.50	มาก	2
6. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสรุปความคิดรวบยอดของเนื้อหา	2.70	0.50	มาก	1
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายตรงกับ ความต้องการ	2.58	0.64	มาก	4
8. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ ด้วยตนเอง	2.63	0.59	มาก	3
รวม	2.64	0.56	มาก	4
ด้านสื่อการเรียนรู้				
9. สื่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	2.83	0.55	มาก	3
10. สื่อการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	2.85	0.44	มาก	2
11. สื่อการเรียนรู้มีความสวยงาม และน่าสนใจ	2.88	0.38	มาก	1
รวม	2.85	0.46	มาก	1
ด้านประโยชน์จากชุดการเรียนรู้				
12. ชุดการเรียนรู้เอื้อต่อการศึกษาระบบบูรณาการกลุ่ม	2.43	0.39	มาก	4
13. ชุดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	2.85	0.36	มาก	1
14. นักเรียนมีความกระตือรือร้นเมื่อเรียนด้วยชุดการเรียนรู้	2.78	0.53	มาก	2
15. ชุดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนด้านความ รับผิดชอบ และความซื่อสัตย์	2.65	0.70	มาก	3
รวม	2.68	0.50	มาก	3
รวมทั้ง 5 ด้าน	2.72	0.47	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 0.42) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.36) ลำดับที่ 2 ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.33) ลำดับที่ 3 ด้านประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.44) ลำดับที่ 4 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.64$, S.D. = 0.49) และลำดับที่ 5 ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นคำถามปลายเปิด (Opened Form) ให้นักเรียนตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนโดยชุดการเรียนรู้ นักเรียนได้เสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นที่นักเรียนเสนอแนะคล้ายคลึงกันจำนวนมากที่สุด ลำดับที่ 1 ได้แก่ ให้เพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมโดยใช้ชุดการเรียนรู้ให้มากขึ้น ลำดับที่ 2 คือ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่น ๆ ในรายวิชาสังคมศึกษาที่ยังไม่เคยเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ และนอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมอีกคือ ให้เพิ่มสื่อการเรียนการสอนชนิดอื่น ๆ ที่นำมาใช้ในชุดการเรียนรู้ ให้ปรับชุดการเรียนรู้ให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับนักเรียนเพศชายมากยิ่งขึ้น และให้เพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และหลากหลายมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีนักเรียนโรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 180 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวนนักเรียน 40 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ใช้แบบแผนการวิจัย คือ แบบกลุ่มเดียวก่อนสอบและหลังสอบ (One Group Pretest - Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ชุด ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรียนรู้เรื่องเครื่องมือ

ชุดการเรียนรู้ที่ 2 รู้จักเครื่องมือชื่อแผนที่ ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เทียวทั่วไทยไปกับแผนที่ ชุดการเรียนรู้ที่ 4 รู้จักดีประเทศไทย และชุดการเรียนรู้ที่ 5 รู้รักษาทรัพยากร 2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน 4) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre - test) และหลังเรียน (Post - test) เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยการใช้สูตร t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย มีผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านเนื้อหาตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 25.70$, S.D. = 2.04) สูงกว่าก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 14.63$, S.D. = 2.10) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการสร้าง และพัฒนาอย่างเป็นระบบช่วยให้ผู้เรียนจดจำ และเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดีเนื่องจากในชุดการเรียนรู้แต่ละชุด ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาแต่ละเรื่อง รวมทั้งเกิดความเข้าใจที่ถาวร นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นยังมีสื่อ

ประกอบการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การจัดลำดับเนื้อหาในชุดการเรียนรู้มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อยที่มีความสอดคล้องกันเพื่อง่ายต่อการเรียนรู้ โดยมีสิ่งเร้าและแรงจูงใจในแต่ละกิจกรรมเพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ตลอดจนการที่นักเรียนได้มีการวัดและประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ยังเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike 1965 : 37) ที่กล่าวว่าในการเรียนรู้ของนักเรียนต้องคำนึงถึงกฎแห่งผล (Law of Effect) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ถ้าสิ่งเร้าและการสนองตอบที่เกิดปฏิสัมพันธ์แล้วสร้างความพอใจ กฎแห่งการฝึกหัดหรือการทำซ้ำ (Law of Exercise or Repetition) กล่าวว่ายิ่งมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้ามากครั้งหรือบ่อยครั้งเท่าใด การเรียนรู้ก็จะอยู่ได้นานคงทน ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้โดยการฝึกในชุดการเรียนรู้ นั้น หรือทำซ้ำ ๆ ในชุดการเรียนรู้ และกฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กล่าวว่า ในสภาวะของการจัดการเรียนการสอนนั้น ถ้าสามารถจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนแล้ว การจัดการเรียนการสอนจะบังเกิดผลดีและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมียิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจที่จะเรียน หรือติดตามบทเรียนโดยตลอด นอกจากนี้จากการวิจัยยังสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของกุหลาบ หงส์ทอง (2546 : 43) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนหลังใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ นักเรียนมีพฤติกรรมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีการปรับปรุงแก้ไขผลงานจนอยู่ในระดับที่สมบูรณ์ มีความสนใจ และกระตือรือร้น นอกจากนี้ปัญญา รุ่งเรือง (2551 : 61) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยใช้วิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลการเรียนรู้หลังเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีค่าร้อยละ 80.26 นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ชุดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสรุปและเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ ตลอดจนมีบรรยากาศในการเรียนที่ดีก่อให้เกิดความตื่นตัว และกระตือรือร้นในการเรียนอยู่ตลอดเวลา

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านเนื้อหาตามลำดับ โดยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนมีความสนใจ สนุกสนาน และมีความสุขในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันที่ได้กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนเรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์เป็นเนื้อหาที่ไม่ไกลตัวนักเรียนมากนัก ทำให้นักเรียนมีความสนใจในเนื้อหา และยังสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากแบบสอบถามความคิดเห็น

ของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับ 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ อันดับ 2 ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ และอันดับ 3 ด้านประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย และน่าสนใจเพราะใจชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจะประกอบด้วยสื่อชนิดต่าง ๆ เช่น แผนที่ ลูกโลกจำลอง ภาพถ่ายทางอากาศ สลากคำถาม รูปภาพ ใบความรู้ เป็นต้น ซึ่งสื่อการเรียนการสอนเหล่านี้นักเรียนเป็นผู้ใช้ด้วยตนเองร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานและเพลิดเพลินจึงส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื่องจากในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนได้ทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนในทุกชุดการเรียนรู้ จึงทำให้สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและความอยากเรียนรู้ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากเช่นกัน และในด้านประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าชุดการเรียนรู้ช่วยทำให้นักเรียนมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม และยังสามารถนำชุดการเรียนรู้ไปทบทวนนอกเวลาเรียนได้อีกด้วย จึงส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นด้านประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 175) ชม ภูมิภาค (2524 : 99) สันต ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2525 :199) วาสนา ชาวหา (2525 : 139) ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526 :13) ภพ เลหาไพบุลย์ (2537 : 225) และปริญดา ชัยชนะ (2538 : 3) ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ว่า ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ เพราะชุดการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนมากที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และโอกาสเอื้ออำนวยแก่ผู้เรียนซึ่งแตกต่างกัน ช่วยให้นักเรียนรู้จุดมุ่งหมายของการเรียนชัดเจน ตลอดจนรู้วิธีการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น เป็นการเพิ่มพูนการจูงใจในการเรียน นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพังเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล โดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอนและเป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะตามเพื่อนไม่ทัน หรือต้องเสียเวลาคอยเพื่อน เป็นการฝึกให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักทำงานร่วมกัน มีการวัดผลตนเองบ่อย ๆ ทำให้นักเรียนรู้การกระทำของตนเอง และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้น ชุดการเรียนรู้ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนเพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจในการเรียนมากที่สุด รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน นอกจากนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัมพร เต็มดี (2545 : 136) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งรู้สึกรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น และนักเรียนมีความสามารถในการทำชิ้นงาน ได้แก่ ปรีศนาอักษรไขว้ หนังสือเล่มเล็ก ภาพวาดประกอบคำบรรยาย ป้ายนิเทศ และแผ่นพับอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลัย จงเจริญมั่นคง (2546 : 54) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายส่วนหนึ่งเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งผลของการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในทางบวก ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ สามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน เป็นการฝึกให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักทำงานร่วมกัน รวมทั้งสาระการเรียนรู้เป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหาอีกด้วย นอกจากนี้การที่นักเรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองทันทีทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและผลงานของกลุ่ม จึงส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ในเรื่องต่อไปอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน รวมทั้งนักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะทั่วไปในการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไปในการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้

1. จากการวิจัย พบว่า ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการสอนที่นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้น้อย ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนคำแนะนำในการใช้ชุดการเรียนรู้แล้ว แต่นักเรียนก็ยังเกิดความสงสัย ดังนั้นครูจึงควรให้คำแนะนำ อธิบายขั้นตอนในการใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนการเริ่มใช้ชุดการเรียนรู้ เพราะจะทำให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้

2. จากการวิจัย พบว่า เนื้อหาในชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ โดยในชุดการเรียนรู้ที่ 4 รู้จักดีประเทศไทยเป็นชุดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหามาก ดังนั้นในชุดการเรียนรู้ควรใช้สื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาประกอบ เช่น วีดิทัศน์ สื่อประสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในบทเรียนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. จากการวิจัย พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้หากครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม ครูจะต้องเตรียมชุดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอนที่อยู่ในชุดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน เพื่อความสะดวกในการทำกิจกรรมร่วมกัน และให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หรือในสาระการเรียนรู้อื่น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เช่น สาระการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ พระพุทธศาสนา หน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ เพื่อให้มีชุดการเรียนรู้หลากหลายเนื้อหาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบรายบุคคล กับผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม

3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ กับผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนที่ได้จากการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น วิธีสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป การสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เป็นต้น

4. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการเรียนการสอนแบบปกติ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร :

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.

กิดานันท์ มลิทอง. **เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

_____. **เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ , 2548.

กุลลาบ หงษ์ทอง. “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2546.

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี. **พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช.** กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการ , 2539.

จำรัส น้อยแสงศรี. **เทคนิคและวิธีสอนวิชาภูมิศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร : สุวิชา , 2521

ชม ภูมิภาค. **เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประสานมิตร , 2524.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. **กระบวนการสันนิเวศนาการและระบบสื่อการสอน.** เอกสารการสอนชุดวิชา เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2526.

ทรงภพ เตชะตานนท์. “การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

ปัญญา รุ่งเรือง. “การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยโดยใช้วิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2551.

ประนอม เดชชัย. **เสริมทักษะการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2536.

ปริญดา ชัยชนะ. “การสร้างชุดการสอน เรื่องหลักธรรมในพระพุทธศาสนา รายวิชา ส019 พระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภัทรญาณวิทยา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2538.

พิมพ์ นวลสวรรค์. “การสร้างแผนกิจกรรมเสริมความรู้และทักษะทางภูมิศาสตร์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 3”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2547.

เรวัฒน์ คำชาย. “การศึกษาผลการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่องทวีปยุโรปและอเมริกา ระหว่างการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมบทเรียนและการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

วาสนา ชาวหา. **เทคโนโลยีทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต , 2525.

_____. **สื่อการเรียนการสอน.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , 2533.

สันทัต ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. **การใช้สื่อการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพัธนา , 2525.

อธิวดี สืบญาติ. “การพัฒนาชุดการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ศาสนพิธี”.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2543.

อัมพร เต็มดี. “การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2545.